

1

Toen ik overhaast besloot om in Marokko te gaan wonen, had ik niet kunnen bedenken dat het zo kon regenen in dat land, waar ik meerdere keren doorheen was gereisd en dat me altijd woestijnchtig had geleden. Toch regende het die winter in Mimoun weken achtereen. De wind geselde de bomen, en de zwiepende takken kwelden mijn verbeelding. Hun naargeestige geluid bracht me van slag en dompelde me in stemmingen die eerder bij een puber pasten dan bij de man die ik toen al was.

2

Die eerste week van september zonk Fez met al zijn smerigheid weg in een landschap van kurkdroog struikgewas. Overdag leek de stad te verzengen in een dikke, grauwe nevel, en 's nachts stond de maan als een vuurbal boven de contouren van de met graven en olijfbomen bezaaide heuvels.

Voor iemand zo vermoeid en terneergeslagen als ik was het vrijwel ondoenlijk zich in het verstikkende decor van de stad te bewegen en door bizarre kantoren te struinen op zoek naar een baan als docent in dat universiteitsgebouw,

dat ooit een kazerne was geweest en waar op de binnenplaats koeien graasden en kippen scharrelden. Van de eerste dagen in Fez herinner ik me het gerammel van de oude taxi's die me naar de universiteit brachten, het plakkerige stof en de mistroostige aanblik van de vieze bladeren van de eucalyptusbomen.

Ik had mijn intrek genomen op de tweede verdieping van hotel Jeanne d'Arc, maar durfde nog niet in de kolossale badkuip te gaan liggen, waarin enorme, roodachtige kakkerlakken rondkropen. Ik voelde een mengeling van fascinatie en walging bij de geur van urine, uitwerpselen en specerijen in de vervallen medina, dat in mijn ogen toen nog steeds schitterende maar voor vreemdelingen gesloten heiligdom. Ik zwierf door de kronkelige steegjes alsof ik door almaar te lopen de sleutels in handen kon krijgen die deze voor mij magische wereld zouden openen.

Bijna dagelijks ging ik bij de andere vier Spaanse docenten langs die in de stad woonden en in de buurt van mijn hotel, in het verwaarloosde nieuwe deel, een woning deelden. Met hen bracht ik vele uren door op de terrassen aan een van de brede boulevards, bij de Zanzi-Bar, Le Maroc en Le Marignan. Vanachter onze koffie zagen we de boeren voorbijkomen, de vrouwen van lichte zeden, de opportunisten, die om een baan bij de gemeente vochten, maar vooral zagen we de uren voorbijgaan. Het was alsof het allemaal niet echt was, het stond ver van ons af. Alsof de vervallen koloniale huizen slechts een decor waren en de mensen die zich ertussen bewogen figuranten van een film tijdens een draaipauze. Voor ons was de stad niet meer dan een einde-

loos scenario, waar we elke dag nieuwe scènes aan toevoegden.

Voor het avondeten nam ik altijd afscheid van de Spanjaarden en verdween ik opnieuw in de steegjes in de medina, aan de andere kant van de Bab Boujeloud, en wachtte dan tot de carbidlampen van de winkels een wittig licht begonnen te verspreiden, dat je boven de koperen en lederen voorwerpen, boven het zilver en de bergen specerijen hoorde suizen. Ik vond Fez toen nog de mooiste stad ter wereld, al kon ik niet uitleggen waarom. Alsof dat lichte labyrint was overspoeld door een zee van treurnis, en de spullen en mensen onder waren komen te staan en beetje bij beetje verbleekten en nog net wat erbarmelijke restjes kleur vertoonden.

Begin oktober had ik dan eindelijk de baan, maar toch voelde ik me niet goed. Ik had het gevoel dat ik hem kreeg toen het al te laat was en ik er niet eens meer zeker van was of ik wel in die stoffige stad wilde wonen. De mestlucht verdrong de geur van de specerijen en benam me bijna de adem op de terrassen aan de grote boulevard.

3

Tot mijn verrassing bleek ik maar heel weinig uren per week college te hoeven geven en vergden die lessen geringe voorbereiding. Ik zou zo veel vrije tijd hebben als ik maar wilde; maar wat overal elders geweldig zou zijn geweest, joeg me in Fez, opgesloten in het kleine kringetje